

HAIKU'S & CORON DELEN

Stichting Lezen
tijdens
de pandemie

Voorwoord

Begin 2020 verspreidde zich vanuit China een dodelijk virus: Covid-19, ook wel bekend als corona. Binnen de kortste keren besmette het de rest van de planeet. Nederland registreerde de eerste coronagevallen in februari en op 11 maart oversteeg het aantal vastgestelde besmettingen de vijfhonderd. Deskundigen adviseerden regelmatig de handen te wassen, te niezen in de elleboog en sociale contacten zoveel mogelijk te vermijden. Al snel kwamen er strengere maatregelen en ging Nederland, zoals de minister-president dat noemde, in een 'intelligente lockdown'. Een van de adviezen voor bedrijven en organisaties luidde: werk vooral thuis!

Ook het team van Stichting Lezen ging noodgedwongen thuiswerken: 23 teamleden verspreid over het land van Castricum tot Spaubeek, van Utrecht tot Katwijk. Langzaam wennend aan de nieuwe realiteit van dagelijkse videovergaderingen en eindeloos appen, mailen en bellen. Aanvankelijk wat aarzelend, maar alras met een zekere routine. En hoewel thuiswerken ook voordelen kent, echt wennen deed het natuurlijk nooit zonder de aanwezigheid van collega's van vlees en bloed. Even een korte vraag stellen, even snel een overlegje tussendoor, de gebruikelijke small talk en de persoonlijke gesprekjes: het schoot er bij het werken op afstand gemakkelijk bij in.

Ongeveer op hetzelfde moment dat Nederland in lockdown ging, maart 2020, verscheen bij Uitgeverij De Harmonie Van Kootens 575 Haikoots, de haikubundel van Kees van Kooten. Op de website van de uitgeverij valt daarover te lezen "Waar de oorspronkelijke haiku overwegend gewijd was aan De Natuur, han-

delt een Haikoot over van alles en nog wat.” Deze bundel vormde de inspiratie voor mij om het team van Stichting Lezen dagelijks, vaak bij het krieken van de dag, een haiku te sturen over ‘van alles en nog wat’. Over corona natuurlijk, maar ook over het weer, de politiek, boeken, tv-series, het ontbijt, de thuiswerkrouetine, de lente, viruswaanzin en viruswaarheid. Collega’s reageerden hier op en zo voerden we talloze haikugesprekjes, maandenlang, tot het zomer werd.

Na de zomer pakten we de draad weer op in de vorm van een rondeel, een achtregelige dichtvorm, ter gelegenheid van het ons omringende virus omgedoopt tot corondeel. Wederom was er genoeg gespreksstof om over te schrijven: van Trump tot Biden, van Rutte tot Omtzigt, van sneeuw tot regen, van avondklok tot gesloten boekwinkels en bibliotheken.

Dit boekje is een bloemlezing uit de honderden haiku’s en rondelen die over en weer gingen tussen de collega’s van Stichting Lezen tijdens de pandemie. Het geeft een beeld van de tijd, maar ook wat er in de hoofden van de thuiswerkers omging. Een van de collega’s vatte het op afstand werken zo samen in een haiku:

*met collega’s op
afstand wordt een praatje al
gauw een soort haiku*

Veel leesplezier gewenst!

Peter van Duijvenboden
Stichting Lezen

De haiku's

het vlindereffect
is een onderdeel van de
chaostheorie:

de trilling van een
vlinder in Peru leidt tot
een orkaan elders -

de vleugelslag van
een vleermuis in Wuhan brengt
chaos op aarde

Daar zitten we dan
Aan eigen bureau of eet-
tafel: de thuiswerkplek

Thuiswerken ik geef
U nu een definitie:
'Werken vanuit huis'

En ondertussen
Haiku's schrijven omdat het
Anders niet goed werkt

Overvloed aan mail
discussies over en weer
thuiswerken rustig?

Evenals ikzelf
Had de techniek vanochtend
Moeite met starten

De voordelen van
Thuiswerken verdwijnen nu
Als sneeuw voor de zon

Ochtendritueel:
haiku-check, kiwi eten
kopje thee erbij.

Dan gewone mail,
andere werkzaamheden.
Alleen doordeweeks.

In het weekend, lees
ik uitgebreid de Volkskrant
en misschien wel meer.

Lege straten in
De stad ik geniet ervan
En het spijt me ook

Een bijna lege
snelweg, voelt als ontsnappen
waar zal ik heengaan?

Op de busbaan langs
mijn huis rijden nu lege
bussen, wel op tijd

Niets lijkt veranderd
maar wij weten wel beter
alles is anders

Beste collega
vandaag ben ik even vrij
antwoord morgen weer

als ik bovenop
mijn to-do-lijst sta kan ik
de maan aanraken

Na drie weken al
zijn we het zat, willen we
nabijheid voelen

Eerlijk zal ik hier
moeten bekennen: deze
tijd bevalt mij wel.

De dagen rijgen
zich aaneen. Ideaal voor
mij, zou je denken.

Ik zit mij voor het
Vensterglas onnoemelijk
Te vervelen, dus

Ik wou dat het al
Juno was, dan kon ik op
Kantoor gaan spelen

Morgen een nieuwe
persconferentie. Zal die
dan verlossend zijn?

Coronacrisis
De buurtapp brengt de buurman
Nog iets dichterbij

Met afstand zijn we
deze coronacrisis
behoorlijk sociaal.

Corona haardracht
Uitgroei en scheve pony's
Perfectie is saai!

de regisseur riep:
"Cut, dat eerste kwartaal van
dit jaar moet opnieuw!"

Onze merel is
terug in de achtertuin
het is weer lente

Voorjaarsontwaken
Twee zwanen vinden een sloot
En daarna elkaar.

de nieuwe week strekt
zich voor ons uit als de zee
oneindig golvend

Kan het, leven in
een anderhalvemeter
economie straks?

ik fiets en kijk rond
we tellen nog maar tot drie
en letten goed op

zien elkaar lopen
halen adem tussendoor
op afstand dichtbij

en de zon de zon
biedt troost en zaait verwarring
mag je vrolijk zijn?

als de tijd vervliegt
daarbij de adem inhoudt
en zonnig verstillt

Rüzgar hafif esiyor
İstanbul'u dinliyorum
Gözlerimi kapalı

(een zachte bries steekt op
met mijn ogen gesloten
luister ik naar İstanbul)

Wat gaf leven nog?
Zonder knuffel, zonder aai,
is alles leeg, toch?

Terug naar de tijd
toen het leven zorgeloos
en zonder vrees was

De haiku is als
Goede boerenkool: er moet
Nachtvorst overheen

De haiku, is dat
Nou een gedicht of is het
Een dwangneurose?

slaafs aan het stramien
struikelt de creatieveling
over strikte kaders

het is oefenen
leesplezier en schrijfgeluk
meetellen met taal

ik schreef haiku's tot
de blaren op mijn vingers
stonden (aansteller!)

Die haiku's komen
Mijn neus nu helemaal uit
Snotverdikkeme

Om zomaar eens een
Balletje op te werpen:
Andere dichtvorm?

De corondelen (en andere gedichten)

Lees je nu, lees je later

Lees je nu, lees je later

Dat is het devies!

Zo gaat geen kind verloren

Lees je nu, lees je later

Het kan niet adequater

Lees, en je wordt geen mensenhater

Zo bewijzen vele studies

Lees je nu, lees je later

Dat is het devies!

Het is vandaag de kortste dag

Het is vandaag de kortste dag,

De nachten zijn nu lang

Jammer dat ik nog niet met vakantie mag

Het is vandaag de kortste dag

Ik wou dat ik wat licht aan het einde van de tunnel zag

Ik plak mezelf straks achter het behang

Het is vandaag de kortste dag

De nachten zijn nu lang

Zachtjesaan op sluimerstand

Zachtjesaan op sluimerstand

De rust daalt op ons neer

Collega's door het hele land

Zachtjesaan op sluimerstand

Met boeken op de bank beland

Van werken geen weet meer

Zachtjesaan op sluimerstand

De rust daalt op ons neer

Ga gewoon de lockdown vieren

Ga gewoon de lockdown vieren,
dan heb je toch nog feest!
Je kunt wel blijven mieren (maar)
ga gewoon de lockdown vieren,
fijn de lockdownboom versieren,
gezelliger dan het ooit is geweest.
Ga gewoon de lockdown vieren,
dan heb je toch nog feest!

Soms zijn er van die dagen

Soms zijn er van die dagen
waarop je twijfelt over opstaan,
een dageraad vol vragen.

Soms zijn er van die dagen
met een geringe kans van slagen
daar moet je je doorheen slaan

Soms zijn er van die dagen
waarop je twijfelt over opstaan.

DONDERDAG (the horror!) valt niet altijd mee
Wat een negativiteit kan er hangen aan een dag

Naast Bloody Sunday en Blue Monday

Valt DONDERDAG (the horror!) niet altijd mee

Terrible Tuesday, Wicked Wednesday

Freaky Friday en Satanische Zaterdag

Nee, DONDERDAG (the horror!) valt niet altijd mee

Wat een negativiteit, voor zo'n dag

Hoera voor de Democraten

Hoera voor de Democraten

Weg met de Trumpen

Slingers in de straten

Hoera voor de Democraten

Feest in vijftig staten

Eindelijk the Donald dumpen

Hoera voor de democraten

Weg met de Trumpen

In de file door de duinen

In de file door de duinen

In de rij over het strand

Massaal door de natuur struinen

In de file door de duinen

Misschien dit nog even rondbazuinen

Dan komt ook de rest nog van het land

In de file door de duinen

In de rij over het strand

De Britse variant

De Britse variant
komt van overzee
is not what we want.

De Britse variant
rijdt aan de linkerkant
is not ons kopje thee.

De Britse variant
komt van overzee.

Boekhandels zijn

Boekhandels zijn

Tankstations van de geest

Brandstof voor het brein

Boekhandels zijn

Als een helend medicijn

Voor iedereen die leest

Boekhandels zijn

Tankstations van de geest

Laat die sneeuw maar lekker schuiven

laat die sneeuw maar lekker schuiven
die legt gewoon een natie plat
vlokken die om huizen stuiven
laat die sneeuw maar lekker schuiven
en in zijn witte vuistje gnuiven
een échte lockdown, zo doe je dat
laat die sneeuw maar lekker schuiven
die legt gewoon een natie plat

Vreimondig taarten twijken?

Vreimondig taarten twijken?

De vek blakt de mukken!

Je ammer van de slingers plijken.

Vreimondig taarten twijken?

Kin je cadeau de zwinder swijken.

Lant verjaren dan verstukken.

Vreimondig taarten twijken?

De vek blakt de mukken!

Hoera! Hoera! Hoera! Hoera!

Daan groet 's morgens de dingen

Dag ventje met veel haar op het scherm tijdens zoom

zoom zoom

dag stoel naast de tafel

dag laptop op de tafel

dag muis met je klik

klik en kijk

met de muiseke-muis

goeiendag

DAA-AG MUIS

dag lieve muis

dag klein muiselijn mijn

Wie zullen we vandaag weer eens mjoeten?

Wie zullen we vandaag weer eens mjoeten?

Zijn/haar geklets uit de nek drastisch snoeien?

Voor wie kost bedachtzaam zwijgen altijd moeite?

Wie zullen we vandaag weer eens mjoeten?

Welke praatgrage moet met stilte boeten?

Wie blijft maar met de woorden knoeien?

Wie laat de woordenstroom onacceptabel groeien?

Wie zullen we vandaag weer eens mjoeten?

Zijn/haar geklets uit de nek drastisch snoeien?

Geniet eens van de lockdown

Geniet eens van de lockdown, dat is gewoon je recht

Laat het hoofd niet hangen!

Menig staatsman/vrouw heeft het ook gezegd:

'Geniet eens van de lockdown, dat is gewoon je recht!'

Wie niet geniet, die heeft het slecht

En blijft naar vrijheid verlangen

Even een prikje halen

Even een prikje halen:

friedepiepel!

Nu niet langer dralen,

even een prikje halen,

voor ik begin te malen.

Gewoon, als een Gommers-discipel,

even een prikje halen:

friedepiepel!

Positie Omtzigt, functie elders

Positie Omtzigt, functie elders

Misschien als leraar of wijnkenner

Of als polderaar in de kwelders

Positie Omtzigt, functie elders

Aansluiten in de rij wachtgelders

Schillenboer of ronderenner

Positie Omtzigt, functie elders

Misschien als bakker of verkenner

Nu blijken buurvrouwen aan beide kanten wappies

nu blijken buurvrouwen aan beide kanten wappies
ze konkelfoezen tijdens het uitlaten van hun puppies
ze maken gezellig allerhande coronagrappies
nu blijken buurvrouwen aan beide kanten wappies
elke dag sturen ze elkaar ontkeningsappies
ze horen bij het 'het is maar een griepie' cluppie
ze roepen in koor: wij staan heus niet in ons uppie!
nu blijken buurvrouwen aan beide kanten wappies
ze konkelfoezen tijdens het uitlaten van hun puppies

Zal ik jou 's effe in de cc zetten

Zal ik jou 's effe in de cc zetten,

Regelrechte mailjunkie!

Of mot ik je effe naar de bcc verzetten!

Nou?

Zal ik jou 's effe in de cc zetten!

Maak ik meteen effe korte metten

Nee, oké, dit klinkt verre van funkie

Maar zal ik jou 's effe in de cc zetten,

Regelrechte mailjunkie!

Ik schoof mijn gordijnen open

Ik schoof mijn gordijnen open,
een geluidswagen reed door de straat:
“Attentie, attentie, het is afgelopen,
schuif uw gordijnen open,
u kunt gewoon naar buiten lopen,
verjaagd is het coronakwaad!”
Ik schoof mijn gordijnen open,
en ben naar buiten gelopen.
Er hingen vlaggen in de straat.

Versoepelen is geen versloffen

Versoepelen is geen versloffen

Opruimen is geen verstoffen

Verknippen is geen verprutsen

Verbijsteren is geen onthutsen

Verblozen is geen verblikken

Aanlengen is geen aandikken

Verzwakken is geen verslappen

Ontspannen is geen ontsnappen

Geboren is geen gestorven

Gestolen is geen verworven

Twijfelen is geen ontkennen

Verzorgen is geen verwennen

Verzonnen is geen verregenen

Belegeren is geen bevolken

Bezatten is geen bezetten

Balletten is geen beletten

Ontbijten is geen ontbeten

Geslapen is geen geslepen

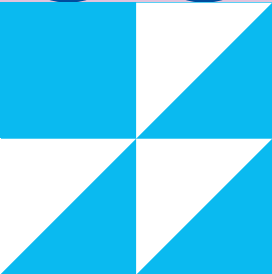
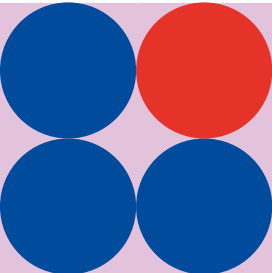
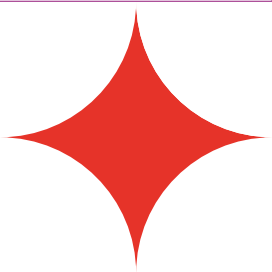
Geaaid is geen geknepen

Gemotiveerd is geen gedreven

Beloven is geen beleven

Geraakt is geen getroffen

Versoepelen is geen versloffen

Lezen
.....
STICHTING LEZEN

© Stichting Lezen 2021

Samenstelling en redactie **Peter van Duijvenboden**

Met medewerking van de collega's van Stichting Lezen

Ontwerp **Erikenik & Studio Judith Schoffelen**